

ТРАВ'ЯНИСТІ МЕДОНОСИ ТА ПИЛКОНОСИ ТЕРИТОРІЇ ЗАХІДНОГО ЛІСОСТЕПУ

Мацюк О. Б.¹, Герц Н. В.¹, Базилюк М. Л.¹, Амброзюк О. Б.²

¹Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка»

²ПФНЗ «Медичний коледж»

E-mail: macjuk@chem-bio.com.ua

На планеті налічується понад 150 000 видів квіткових рослин. Українська флора налічує близько 5 000 таких видів, з них 1 000 використовуються бджолами, як джерела нектару та пилку, з яких лише 450 є важливими для бджіл. Нектароносні рослини в Україні належать до 74 родин [1].

Всі медоносні рослини поділяють на чотири групи: нектаропилконосні, з яких бджоли беруть в основному нектар і меншою мірою пилок (малина, акація біла); рослини, з яких бджоли однаково добре беруть нектар і пилок (яблуня домашня, гречка їстівна, конюшина біла тощо); пилкосно-нектароносні рослини, з яких бджоли беруть головним чином пилок і меншою мірою нектар (кульбаба лікарська, шипшина собача, горобина звичайна тощо); власне пилконоси – рослини, з яких бджоли беруть тільки пилок (береза пухнаста, тополя біла, звіробій звичайний, кукурудза звичайна тощо) [2].

Кількість видів природних медоносів у вісім разів перевищує кількість видів культурних рослин. Більшість з них – трав'янисті рослини (70,2%), дерева становлять 16,1%, чагарники – 10,7%, напівчагарники та ліани – 3%.

Для кожної зони характерний певний тип продуктивного медозбору, який залежить головним чином від природних умов. Для лісостепової зони характерний лісопшеничний та гречано-соняшниковий медозбір. Оскільки медоносна рослинність є одним з основних природних кормових ресурсів для бджіл, її детальне вивчення має важливе значення для бджільництва [1].

Найперспективнішими медоносними рослинами, що вирощуються в досліджуваному регіоні, є гречка їстівна, ріпак, гірчиця біла, соняшник, фацелія.

На оброблюваних землях зростає велика кількість культурних медоносів, а також нектароносних бур'янів. Кількість нектароносних бур'янів значно перевищує кількість культурних рослин і налічує близько 72 видів. На їх поширення впливають існуючі екологічні умови та розміщення ярих, озимих і культурних рослин у сівозміні. У посівах озимих, ярих і просапних культур, залежно від типу ґрунту, поширені кілька агротипів полісу, але кількість медоносів у них залишається практично однаковою і коливається від 2 до 9 видів (осот жовтий, осот щетинистий). Найбільш поширеними є волошка синя (*Centaurea cyanus* (All.) Dost.), конюшина біла (*Trifolium repens* L.), кульбаба лікарська (*Taraxacum officinale* Wigg), буркун білий (*Melilotus albus* Dest.), буркун жовтий (*Melilotus officinalis* (L.) Pall).

Таким чином, багатство нектароносної флори зумовлене комплексом природно-кліматичних умов, пов'язаних з розташуванням досліджуваної території.

За медоносною цінністю та медопродуктивністю більше половини видів медоносів належать до групи цінних та високоякісних медоносів. Видовий склад медоносів досліджуваної території дозволяє розширити мережу пасік з урахуванням фенології розвитку та біологічних, морфологічних і функціональних особливостей рослин.

Список літератури

1. Боднарчук Л. І. Атлас медоносних рослин України. ред. Н.М. Некрут; фотоіл. В. А. Соломахи. Вид. 2-ге, [перероб. та доп.]. Київ: Вид-во "Урожай", 2009. 269 с.
2. Трав'янисті медоноси та пилконоси України (весняні) / [В. К. Балабушка, М. П. Балабушка, Л. В. Ібрагім та Ін.]. К.: Дім, сад, город, 2010. 76 с.